

Turvallisuuslautakunta

Aika 23.10.2024 klo 15:00 -

Paikka Gradia Viitaniemi, Valtuustosali

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Rajala Sanna	puheenjohtaja
	Kolula Marko	varapuheenjohtaja
	Blom Jari	jäsen
	Halttunen Jari	jäsen
	Hirsiaho Nina	jäsen
	Hokkanen Harri	jäsen
	Huikko Pekka	jäsen
	Jäntti Leena	jäsen
	Tuominen Marke	jäsen
	Tuominen Sami	jäsen
	Saari Kirsi	jäsen
	Simonen-Jokinen Terhi	jäsen
	Vainikainen Ira	jäsen
	Ruotsalainen Seppo	varajäsen
	Mäki Tapani	varajäsen
	Koikkalainen Marianne	varajäsen
	Vimpari Juha	varajäsen
	Havukainen Anniina	varajäsen
	Kallio Mikko	varajäsen
	Suonperä Juha	varajäsen
Piispanen Sallamari	varajäsen	
Koskinen Markos	varajäsen	
Manninen Mari	varajäsen	
Murtomäki Elisa	varajäsen	
Saraste Karoliina	varajäsen	
Kangas Riitta	varajäsen	
Muu	Oksanen Simo	esittelijä, riskienhallintajohtaja
	Saarelainen Seija	pöytäkirjanpitäjä, hallintopalvelupäällikkö
	Jousmäki Heidi S	hallintosihteeri
	Aula Maria Kaisa	aluehallituksen puheenjohtaja
	Tollet Jan	hyvinvointialuejohtaja
	Kiiskinen Kari	aluehallituksen edustaja
	Miettinen Heikki	johtajaylilääkäri
	Lundgren-Laine Heljä	johtajaylihoitaja
Paahto Marena	sosiaalihuollon johtaja	

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
59	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
60	Pöytäkirjan tarkastus	4
61	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
62	Ajankohtaiset asiat	6
63	Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2025	7
64	Aloite: Ikääntyneiden asumisturvallisuuskartoitus Multian, Uuraisten, Keuruun ja Petäjäveden ikääntyneille	14
65	Ilmoitusasiat	21
66	Muut asiat	22

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

59

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Turvallisuuslautakunta 23.10.2024

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 149 ja 150 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti turvallisuuslautakunnan jäsenille 18.10.2024.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

60

Pöytäkirjan tarkastus

Turvallisuuslautakunta 23.10.2024

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 168 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimitielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 29.10.2024 mennessä.

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Terhi Simonen-Jokisen ja Ira Vainikaisen sekä varatarkastajiksi Jari Blomin ja Jari Halttusen.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

61

Työjärjestyksen hyväksyminen

Turvallisuuslautakunta 23.10.2024

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

62

Ajankohtaiset asiat

Turvallisuuslautakunta 23.10.2024

- 1) Aluehallituksen ajankohtaiset asiat, Simo Oksanen ja Kari Kiiskinen
- 2) Vaikuttamistoimielinten ajankohtaiset asiat, Simo Oksanen
- 3) Häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisen ajankohtaisia, Simo Oksanen

Päätösehdotus

Merkitään muut asiat tiedoksi.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

63

Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2025

Turvallisuuslautakunta 23.10.2024
2123/02.00.00/2024

Valmistelija Talousjohtaja Aija Suntioinen, p. 040 184 9985, riskienhallintajohtaja Simo Oksanen, p. 040 552 1263

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 9.10.2024.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden alijäämän kasvu tulee taittumaan ja vuonna 2025 alijäämä tulee olemaan huomattavasti aiempia vuosia pienempi. Hyvinvointialue tekee merkittävän tulosparannuksen vuonna 2025 ja talouden tasapaino saavutetaan vuonna 2026.

Hyvinvointialueen taloudellinen toimintaympäristö on tiukentunut samalla kun asukkaiden palvelutarpeet kasvavat. Talousarvio on laadittu huomioiden nämä realiteetit, ja sen tavoitteena on turvata toimivat ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä pelastustoimen palvelut Keski-Suomessa.

Vuodelle 2025 suunniteltu tulosparannus perustuu rahoitukseen tehtävään jälkikäteistarkastukseen (67 miljoonaa euroa) sekä vuodelle 2025 suunniteltuihin talouden sopeuttamistoimenpiteisiin (53 miljoonaa euroa).

Valtio on tehnyt vuoden 2024 aikana päätöksiä, joiden takia Keski-Suomen hyvinvointialueen rahoitus on supistunut. Julkisen talouden suunnitelman mukaisten tehtävämuutosten vuoksi hyvinvointialueen vuoden 2025 rahoitusta leikataan kevään kehysriihen päätösten mukaisesti lähes 20 miljoonaa euroa. Lisäksi syyskuussa julkaistujen, kuntien vuoden 2022 diagnoositetietoihin perustuvien rahoituslaskelmien päivitysten myötä arvio hyvinvointialueen rahoituksesta väheni 6,6 miljoonaa euroa.

Talouden kääntäminen ensin tasapainoiseksi ja sen jälkeen ylijäämäiseksi tapahtuu suunnitelmakauden aikana, mutta siitä huolimatta kertyneitä alijäämiä ei ehditä kattamaan lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä. Vastaava tilanne on valtaosalla hyvinvointialueista. Julkisen talouden suunnitelmassa on mukana hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämäkertymä, joka on -1,8 miljardia euroa.

Talousarvioesitys sisältää talouden sopeuttamistoimenpiteet, joilla tavoitellaan yhteensä 53 miljoonan euron vaikutuksia vuonna 2025.

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

Sopeuttamistoimenpiteet on suunniteltu täydentämään jo tehtyjä ja tekeillä olevia toimenpiteitä. Toimenpiteet sisältävät toimintamallien muutoksia, henkilöstövähennyksiä sekä organisaation merkittävän virtaviivaistamisen organisaatiomuutosten myötä.

Valtiovarainministeriö on nimennyt kuusi hyvinvointialuetta valtion kanssa käytäviin tukikeskusteluihin. Alueisiin kuuluvat Keski-Suomen, Lapin, Kanta-Hämeen, Satakunnan, Itä-Uusimaan ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueet.

Henkilöstömuutokset

Organisaation virtaviivaistamista tehdään vähentämällä johtajien ja päälliköiden määrää ja karsimalla hallinnollisissa tehtävissä toimivien henkilöiden määrää. Talousarviossa suunniteltujen toimenpiteiden henkilöstövaikutuksia käsitellään parhaillaan neljänsissä yhteistoimintaneuvotteluissa. Vaikutukset kohdistuvat kaikille kolmelle toimialalle ja henkilöstövähennykset koskettavat yhteensä 247–252 henkilöä tai työtehtävää. Johtaja- ja päällikkötehtäviä vähenee 37 vuoden 2025 aikana, joista neljä konsernipalveluista, 30 sosiaali- ja terveystyöntekijäpalveluista ja kolme pelastuspalveluista. Kaiken kaikkiaan henkilöstön määrä vähenee seuraavasti: konsernipalveluissa 55–60 henkilöä ja liikkeenluovutuksen kautta 30 henkilöä, sosiaali- ja terveystyöntekijäpalveluissa 30 henkilöä ja liikkeenluovutuksen kautta 129 henkilöä sekä pelastuspalveluissa 3 henkilöä. Johtaja- ja päällikkötehtäviin tehdään merkittäviä supistuksia ja niukkenevat henkilöstöresurssit kohdennetaan asiakas- ja potilastyötä tekeviin.

Hyvinvointialueen palveluiden toimivuus turvataan ja asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut järjestään lainsäädännön velvoitteiden mukaisesti.

Palveluverkon uudistaminen

Sosiaali- ja terveystyöntekijäpalveluiden palveluverkon uudistamisen toimenpiteitä viedään eteenpäin vuoden 2025 aikana. Vuokramenoista ei vielä vuoden 2025 aikana pystytä merkittävästi säästämään, sillä useat sopimukset ovat voimassa 31.12.2025 asti. Jämsän Terveystyöntekijä Oy:n liikkeenluovutuksen vaikutukset näkyvät niin ikään taloudessa asteittain.

Asiakasmaksut

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan lainsäädäntöön ehdotetut muutokset ovat hyväksytyt 3.10. Terveydenhuollon asiakasmaksuihin on esitetty sosiaali- ja terveystyöntekijäpalvelujen asiakasmaksuasetusta vastaavat korotukset 1.1.2025 alkaen. Asiakasmaksujen enimmäismääriä korotetaan perusterveydenhuollossa pääsääntöisesti 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidossa pääsääntöisesti

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

45 prosentilla. Maksutulojen kertymään vaikuttavat myös muut tekijät kuten terveydenhuollon maksukatto ja palveluiden käyttö.

Toimialakohtaiset katsaukset vuodelle 2025

Konsernipalveluiden toimialalla talousarvio sisältää 8,5 miljoonan euron sopeutustoimenpiteet, joiden talousvaikutukset jakautuvat vuosille 2025–2026. Hallinnossa ja tukipalveluissa toteutetaan merkittävät henkilöstövähennykset irtisanomismenettelyin sekä henkilöstöpoistumaa hyödyntämällä. Toimialan johtamisjärjestelmään ja organisaatorakenteeseen tehdään muutoksia, joiden seurauksena lakkautetaan yksi palvelujohtaja ja kolme päällikkötehtävää. Sairaala Novan tekninen huolto ulkoistetaan ja hankitaan jatkossa ulkoiselta toimijalta siten, että nykyinen henkilöstö siirtyy uuden palvelutuottajan palvelukseen. Henkilöstöravintola Poukaman ja kahvila Solinan toimintaan ja tiloihin haetaan ulkopuolinen toimija. Vanhus- ja vammaispalveluiden asukasvuokrien yhtenäistäminen aloitetaan 1.4.2025 alkaen siirtymäsäännökset huomioiden. Tietojärjestelmiä arvioidaan vaikuttavuuden näkökulmasta. Hallinnon käytössä olevia tiloja tiivistetään entisestään. Hallinnon ja tukipalveluiden toimintatapojen määrätietoista kehittämistä jatketaan.

Sosiaali- ja terveystaloudessa talousarvioesitys sisältää noin 45,6 miljoonaa euroa sopeutustoimenpiteitä, joiden talousvaikutukset jakautuvat vuosille 2025–2026. Henkilöstömäärärahoja tullaan vähentämään pääasiassa sijaismäärärahoista. Henkilöstömitoitusmuutos toteutetaan ympärivuorokautisessa palveluasumisessa sekä omassa että ostetussa palvelutuotannossa. Vuokratyövoiman hankintaa sekä asiakaspalveluiden ostoja erikoissairaanhoidossa ja lastensuojelussa tullaan vähentämään. Palvelutuotannon hankintaa suunnitellaan toteutettavan ostopalveluna Keuruu-Multia alueen avosairaanhoidon vastaanottopalveluiden hankinnalla. Kotihoidon oma tuotanto muutetaan ostopalveluina tuotettavaksi kumppanuusmallilla. Henkilöstömäärää vähennetään erityisesti asiantuntija- ja johtotehtävissä. Vastuualueiden määrä vähenee neljästä kolmeen, palvelualueiden määrä vähenee seitsemästätoista kymmeneen. Johtamistehtävistä vähenee yhteensä 30 johtaja- ja päällikkötason tehtävää vuoden 2025 aikana. Muutoksien henkilöstövaikutuksia on käsitelty kuluvan vuoden kevään ja syksyn yhteistoimintaneuvotteluissa.

Sosiaali- ja terveystaloudessa asiakasmaksuja nostetaan asiakasmaksuasetuksen mukaisesti sekä vuokratasoja tarkistetaan ja nostetaan. Toimialan palvelutuotantoa tullaan supistamaan ja toiminnan taukoja lisätään. Omaishoidontuen myöntämisperusteita kiristetään täysi-ikäisten alimman palkkioluokan uusien tukien osalta.

Sosiaali- ja terveystaloudellisten toimintaa uudistetaan edelleen siirtämällä painopistettä perustason palveluihin kehittämällä hoito- ja palveluketjuja,

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

vaikuttavia työmenetelmiä ja digitaalisia palveluita. Hoitoon pääsyä nopeutetaan moniammatillisen tiimityön toimintamallien kehittämisellä. Hoidon jatkuvuutta tuetaan oman ammattilaisen nimeämisellä sekä pilotoidaan omalääkäri- ja ammatinharjoittajamallia. Sosiaali- ja terveyspalveluiden tilannekeskuksen toimintaa valmistellaan.

Pelastustoimen toimialalla talousarvioesitys sisältää noin 2 miljoonan euron edestä sopeutustoimenpiteitä. Talousarvion valmistelussa lähtökohtina ovat lakisääteisten palveluiden suorituskyvyn turvaaminen, suunnitelmalliset palvelujen kehittämistoimenpiteet, realistinen ja ennustettava taloudenhallinta sekä päätetyt talouden sopeuttamistoimenpiteet talousarvioraamin mukaisesti. Uudistetulla pelastuslaitoksen organisaatiolla aloitetaan palvelutuotanto 1.1.2025 alkaen. Ensihoidon palvelutuotanto siirretään pelastuslaitoksen toiminnasta sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan Terveystalouden palvelut - vastuualueen toiminnaksi 1.1.2025 alkaen. Palvelutasopäätöksen mukaisten kehittämistoimenpiteiden henkilöstökustannusvaikutuksia pienennetään suunnitelmallisella rekrytoinnilla sekä hankintoja ja investointeja karsimalla. Henkilöstön saatavuus on merkittävässä roolissa toimialan palvelutuotannon suorituskyvyn tulevaisuutta tarkasteltaessa.

Talousarvioesityksen käsittely toimielimissä

Talousarvioesitystä käsitellään toimielinten seminaareissa lokakuun alkupuolella ja toimielimet antavat lausuntonsa esitykseen lokakuun aikana.

Vaikuttamistoimielinten kokouksissa talousarvioesitystä käsitellään:

Nuorisovaltuusto 11.10.2024

Vammaisneuvosto 17.10.2024

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin 21.10.2024

Vanhusneuvosto 22.10.2024

Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin 22.10.2024

Näiden kokousten jälkeen 23.10.2024 lasten, nuorten ja perheiden lautakunta, työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta sekä turvallisuuslautakunta käsittelevät talousarviota omissa kokouksissaan.

Lautakuntien talousarvion käsittelyä varten on lautakuntien jäsenille järjestetty yhteinen infotilaisuus 10.10.2024. Lisäksi lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten jäsenille on avattu sähköinen alusta, johon on ollut mahdollista esittää kommentteja, sekä kysymyksiä talousarvion vaikutuksista hyvinvointialueen toimintaan. Vaikuttamistoimielinten antamat lausunnot ja kommentit ovat lautakuntien käytössä.

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

Lautakuntien yhteisessä seminaarissa 23.10.2024 käydään läpi talousarvioinfossa tai sähköisen alustan kautta esitettyjä kysymyksiä ja kommentteja. Lautakunnat antavat kokouksissaan lausuntonsa talousarviosta aluehallitukselle, ja edelleen aluevaltuustolle.

Sähköiselle alustalle on määräaikaan mennessä esitetty näkemyksiä talousarvioesityksestä kymmenen vastaajan toimesta.

Myönteisiä näkökulmia asukkaiden kannalta vastaajat tunnistivat palveluverkon vähäisten muutosten, sekä erityisesti vammaispalveluissa näkyvän asukkaiden alueellisen yhdenvertaisuuden lisääntymisen. Myös mahdollista omalääkärin toteutumista pidettiin myönteisenä asiana.

Toiminnan vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kannalta myönteiseksi koettiin johtaja- ja päällikkötehtävien väheneminen, ja tehtävien siirto asiakasrajapintaan. Kokonaisuuden laaja-alaista tarkastelua pidetään hyvänä asiana, ja mahdollisuutena järkevien säästökohteiden löytämiseen. Kaikkien hyvinvointialueen asukkaiden näkökulmasta katsottuna muutoksia pidettiin vähäisinä, ja niiden suuntaa oikeana.

Kielteisiä vaikutuksia nähtiin erityisesti hyvinvointialueen heikon taloustilanteen aiheuttamilla epävarmuuksilla sekä asukkaissa, että henkilöstössä. Sopeutustoimenpiteet arvioitiin väärin kohdennetuiksi, esimerkiksi ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden säästöt katsottiin ylimitoitetuksi. Nopeat muutokset palveluiden tuottamistavassa, esimerkiksi ulkoistamisissa tai omaksi toiminnaksi kotiuttamisissa pelättiin aiheuttavan kuormitusta, ja uhkaa lisäkustannuksista. Yleisesti huolta herätti palveluiden sopeutusten vaikutukset, kuten jonojen pidentyminen sekä epätasa-arvoa luovat palvelupoikkeamat etenkin ikääntyneiden ja vammaisten palveluissa.

Toiminnan vaikuttavuuden kannalta kielteisenä ilmiönä pidettiin etenkin palveluiden keskittämistä. Sen koettiin aiheuttavan siiloutumista, ja hidastavan palvelun laatua sekä saavutettavuutta.

Merkittäväksi kustannustehokkuuteen vaikuttavaksi haasteeksi tunnistettiin riittämätön oman toiminnan kustannustietoisuus. Puutteellisten yksikkö- ja suoritehintojen arveltiin vaikeuttavan kustannusvertailua ostopalveluihin, ja siten riskiä vääristä valinnoista palveluiden tuottamistavan suhteen. Kustannustietoisuuteen liittyvä erityinen huolenaihe oli sijaismäärärahojen hallinta, niihin liittyvät ostopalvelut, sekä jälkikäteiset kustannukset sijaisten palkkamaamatta jättämisestä. Myös kasvavien digipalveluiden avulla saatujen kustannus- tai vaikuttavuushyötyjen tarkempi arviointi nähtiin tarpeellisenä.

Pelastustoimen palvelutasopäätöstä ehdotettiin avattavaksi, ja uudelleen arvioitavaksi vallitsevaa rahoitustilannetta vastaavaksi.

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

Kokonaisuutena arvioiden vastaajat olivat huolissaan johdon sitoutumisesta talousarvioon ylipäättäen, ja siitä aiheutuvasta luottamuspulasta. Toiminnan uskottavuuden ja luotettavuuden palauttaminen nähtiin tärkeäksi sekä asukkaiden, että henkilöstön näkökulmasta tarkasteltuna.

Kysymykseen siitä, tukeeko ensi vuoden talousarvioesitys keskisuomalaisten asukkaiden hyvinvointi- ja terveyserojen kaventumista, vastattiin kielteisesti. Terveys- sekä hyvinvointierojen nähtiin kasvavan, erityisesti harvemmin asutuilla seuduilla. Ongelmalliseksi tunnistettiin palvelujen muutos digi-, etä-, ja liikkuvien menetelmin toteutettavaksi. Erikoissairaanhoidon kustannusten arvioitiin kasvavan perustasolle kohdennettävien sopeutusten vuoksi.

Ihmisten kokemukseen hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan talousarvioehdotuksen arvioitiin vaikuttavan negatiivisesti. Palvelujen heikentyminen, sekä luottamuspuolan kasvu koko organisaatiota kohtaan nähtiin uhkana.

Hyvinvointialueen strategiaan ja sen toimeenpanoon, sekä toteutumista seuraaviin mittareihin toivottiin lisäpanostusta.

Talousarvion jatkovalmistelu

Aluevaltuuston info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidetään 22.10.2024 ja aluevaltuusto käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 12.11.2024.

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 26.–27.11.2024 ja aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 27.11.2024. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion kokouksessaan 10.12.2024.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä Riskienhallintajohtaja Oksanen Simo

Päätösehdotus Turvallisuuslautakunta

1. merkitsee asian tiedokseen
2. esittää aluehallitukselle, sekä edelleen aluevaltuustolle esittelytekstissä esitetyt huomiot koskien vuoden 2025 talousarvion valmistelua.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

Liitteet

- Liite 1 Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys vuosille 2025-2027
- Liite 2 Investointisuunnitelma vuosille 2025-2028
- Liite 3 Investointisuunnitelma vuosille 2026-2029
- Liite 4 Hankintasuunnitelma vuodelle 2025

Oheisaineisto

TA2025 Hva johtajan esitys esittelyaineisto

Jakelu

Suntioinen Aija

Vanhusneuvosto § 27 08.05.2024
Turvallisuuslautakunta 23.10.2024

64

Aloite: Ikääntyneiden asumisturvallisuuskartoitus Multian, Uuraisten, Keuruun ja Petäjäveden ikääntyneille

Vanhusneuvosto 08.05.2024 § 27

Valmistelija Palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta **Yleistä**

Multian, Uuraisten, Keuruun ja Petäjäveden vanhusneuvostot lähettivät 11.9.2023 aloitteen henkilöturvastarkastusten tekemisestä pilottiluonteisesti kyseisten kuntien yli 65-vuotiaille asukkaille, jotka eivät ole säännöllisten palveluiden piirissä. Aloite kohdennettiin hyvinvointialueen vanhusneuvostolle ja käsiteltiin kokouksessa 18.1.2024 § 6. Vanhusneuvosto lähetti aloitteen eteenpäin käsiteltäväksi turvallisuuslautakuntaan.

Turvallisuuslautakunta antoi kokouksessaan 21.2.2024 § 14 vastauksen aloitteeseen:

Nykytilanteessa asukkaiden arjen turvallisuuteen liittyvää ennakoivaa valvontaa toteutetaan mm. seuraavanlaisin menettelyin:

- Pelastuslaissa (379/2011) säädetyt valvonta- ja palotarkastustehtävät. Tarkastustoiminta perustuu hyväksytyyn valvontasuunnitelmaan, joka pohjautuu aluevaltuuston hyväksymään pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Tarkastukset ja valvonta kohdentuvat kiinteistöihin ja asuinrakennuksiin, joiden paloturvallisuuteen voidaan antaa tarvittaessa velvoittavia määräyksiä. Tarkastukset sisältävät lisäksi asukkaiden neuvontaa, sekä parannusehdotuksia paloturvallisuuden varmistamiseksi.

- Hyvinvointialueen keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen tehtävänä on antaa neuvontaa ja ohjausta palveluista, sekä hyvinvoinnin edistämiseen liittyvistä asioista myös asiakkaille, joiden tuen tarve on vielä vähäistä. Neuvonnan ja ohjauksen tavoitteena on tukea asiakkaiden hyvinvointia ja omia voimavaroja sekä ennaltaehkäistä palvelutarvetta. Kaikki asiakkaat tulevat kotihoidon ja tukipalveluiden piiriin keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen kautta. Keskitetyssä asiakas- ja palveluohjauksessa kartoitetaan asiakkaan toimintakyky ja arvioidaan asiakkaan palvelutarve. Tiivis yhteistyö kuntoutuksen, terveystieteiden, kotisairaalan ja ensihoidon kanssa tukevat osaltaan keski-suomalaisen kotona pärjäämistä.

Vanhusneuvosto
Turvallisuuslautakunta

§ 27

08.05.2024
23.10.2024

- Sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointiin voi tarpeen mukaan liittyä kotikäynti, jossa selvitetään asukkaan hyvinvointiin tai turvallisuuteen liittyviä olosuhteita. Palvelutarpeen arviointi voi käynnistyä esimerkiksi Sosiaalihuoltolain (1301/2014 35 §) mukaisen huoli-ilmoituksen perusteella.

Tilastokeskuksen julkaiseman tilaston mukaan Keski-Suomessa 65 vuotta täyttäneitä asukkaita oli vuonna 2022 lähes joka neljäs (24,4%). Suuren väestöryhmän elämäntilanteet ja elinolosuhteet poikkeavat merkittävästi toisistaan. Aloitteessa esitetään pelastustointia ja terveydenhuoltoa järjestämään asiantuntijoidensa avulla henkilötarkastukset. Lisäksi aloitteen tavoitteiden saavuttamiseksi myös sosiaalihuollon asiantuntemus olisi palveluiden tarpeenarvioinnissa paikallaan. Kaikkien kolmen palvelukokonaisuuden suurimpia haasteita tällä hetkellä on henkilöstön saatavuus. Hyvinvointialueen rahoituksen niukkuus suhteutettuna tarpeisiin vaikeuttaa tilannetta osaltaan. Esitetyn mukaisen laajamittaisen henkilötarkastustoiminnan organisoiminen voisi uhata asukkaille tärkeiden peruspalveluiden, kuten kotihoidon tai pelastuspalveluiden riittävyyttä tai laatua.

Aloitteessa esitetyjä asukkaiden arjen turvallisuuteen liittyviä palveluita on mahdollista kehittää nykyisen lainsäädännön asettamien reunaehtojen puitteissa. Juridiselta näkökulmalta arvioiden kaikkien 65 vuotta täyttäneiden kategorinen henkilötarkastaminen voisi osoittautua ongelmalliseksi. Asukkaiden kotiin meneminen ilman selkeää lainsäädännöllistä toimivaltaa olisi toteutettavissa vain vapaaehtoisuuteen perustuen. Aloitteessa esitetyjä investointeja voitaisiin kotitalouksilta edellyttää vain niitä osin kuin voimassa oleva, esimerkiksi paloturvallisuuden ylläpitoa koskeva lainsäädäntö mahdollistaa.

Vanhusneuvostojen aloitteessa kuvaamat tavoitteet ovat kannatettavia ja hyväksytyjä osana hyvinvointialueen strategiakokonaisuutta. Aloitteessa tunnistetut asukkaiden arjen turvallisuuteen, terveyteen sekä sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvät haasteet edellyttävät toimenpiteitä ja ratkaisuja.

Henkilöstöresurssien sekä rahoituksen niukkuus sekä asukkaiden kasvavat palvelutarpeet kannustavat hyvinvointialueen palveluita aiempaa syvempään yhteistyöhön, jolloin voimavaroja, osaamista ja kertyvää tietoa asukkaiden asumisolosuhteista voitaisiin hyödyntää nykyistä laajemmin. Hyvinvointialueiden toimintaa ohjaava lainsäädäntö (Hyvinvointialuelaki 7 §, Järjestämislaki 10 §) velvoittavat aikaisempaa laajempaan palveluiden yhteensovittamiseen.

Käytännön esimerkkinä mahdollisuuksista on kotihoidon asiakkaiden palvelutarpeen arviointia (RAI -mittaristo) täydentävän osa-alueen, asukkaan poistumisturvallisuuden arvioinnin (EVAC, Fire Evacuation Ability) laajempi hyödyntäminen. EVAC:n avulla arvioidaan asukkaan

Vanhusneuvosto
Turvallisuuslautakunta

§ 27

08.05.2024
23.10.2024

kyvykkyyttä poistua asunnosta riittävän nopeasti tulipalon sattuessa. Kotihoidon asiakasarvioinnin tuloksia ja viestintäkanavia hyödyntäen pelastuslaitoksen turvallisuusviestintää voidaan kohdentaa jatkossa aiempaa paremmin kyseisiin kohderyhmiin sekä heidän omaisiinsa.

Kokouskäsittelyn päätteeksi riskienhallintajohtaja antoi päätösesityksen:

"Vanhusneuvoston puheenjohtaja on esittänyt toiveen asian palauttamisesta uuteen valmisteluun.

Turvallisuuslautakunta päättää palauttaa asian hyvinvointialueen vanhusneuvostolle uudelleen valmisteltavaksi."

Puheenjohtajisto on valmistellut alkuperäisen neljän kunnan laatiman aloitteen pohjalta esityksen uudesta aloitteesta.

Toimivalta

Hallintosääntö § 27

Vanhusneuvoston toimintasääntö § 2

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

- 1) Vanhusneuvosto käsittelee uuden aloitteen ikääntyneiden asumisturvallisuuskartoituksesta Multian, Uuraisten, Keuruun ja Petäjäveden ikääntyneille
- 2) Vanhusneuvosto päättää korvata alkuperäisen aloitteen tällä uudella käsittelyssä olevalla aloitteella
- 3) Vanhusneuvosto lähettää uuden aloitteen ikääntyneiden asumisturvallisuuskartoituksesta turvallisuuslautakunnan käsiteltäväksi.

Asiaa kokouksessa esittelivät Kaija Heikura ja Ari Jurvanen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pykälä käsiteltiin kokouksessa pykälän 24 jälkeen.

Vanhusneuvosto § 27 08.05.2024
Turvallisuuslautakunta 23.10.2024

Valmistelija riskienhallintajohtaja Simo Oksanen, p. 040 552 1263

Selostus asiasta **Yleistä**

Keski-Suomen hyvinvointialueen vanhusneuvosto on päättänyt kokouksessaan 8.5.2024 § 27 jättää turvallisuuslautakunnalle aloitteen ikääntyneiden asumisturvallisuuskartoituksia koskevasta pilottihankkeesta.

Aloite pohjautuu aiemmin Multian, Uuraisten, Keuruun ja Petäjäveden vanhusneuvostojen yhdessä jättämään aloitteeseen, ja korvaa turvallisuuslautakunnan samaa aihetta koskevan 21.2.2024 § 24 käsittelemän aloitteen.

Vanhusneuvosto ilmaisee aloitteellaan huolensa erityisesti syrjemmillä seuduilla asuvien ikääntyneiden henkilöiden asumisturvallisuudesta. Aloitteen mukaan tarvetta olisi sekä ikääntyneiden asumisturvallisuuteen, kuten paloturvallisuuteen liittyvien olosuhteiden selvittämiseen, että asukkaiden terveydentilan arvioimiseen asumisturvallisuuden näkökulmasta.

Vanhusneuvoston aloitteessa ehdotettu pilotti kohdentuisi sellaisiin ikääntyneisiin, esimerkiksi yli 80 -vuotiaisiin henkilöihin, jotka eivät ole kotihoidon tai muunkaan hyvinvointialueen palveluiden piirissä. Kotihoidon, ja tarvittaessa pelastusviranomaisen toimesta asukkaiden kuntoisuutta ja asumisolosuhteita arvioidaan nykyisellään lähinnä kotiin tuotettavien palveluiden tasoa määriteltäessä.

Aloitteessa ehdotetaan käynnistettäväksi hanketta, jossa pilotoitaisiin Multian, Uuraisten, Keuruun, sekä Petäjäveden kuntien alueen ikääntyneiden asukkaiden asumisen kokonaisturvallisuuden kartoittamista. Pilottiin osallistuminen olisi asukkaalle vapaaehtoista, mutta edellytyksenä olisi, ettei asukas ole vielä hoidon tarpeen arviointiin perustuvien hyvinvointialueen palvelujen piirissä.

Vastaus aloitteeseen

Aloitteeseen vastaamiseksi on konsultoitu pelastustoimen ennaltaehkäisevästä toiminnasta sekä kotihoidosta vastaavaa viranhaltijaa.

Pelastustoimi arvioi aloitteen toteuttamisen mahdollisuuksia seuraavasti:

Keski-Suomen pelastuslaitos toimii koko Keski-Suomen alueella ja asiakkaita ovat kaikki; mm. asukkaat, yritykset, julkishallinnolliset alat ja yhdistykset.

Mikäli aloitteen mukaisia käyntejä ryhdyttäisiin toteuttamaan tulisi kyseeseen pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän (ohjauksen ja neuvonnan) palvelualue. Pelastuslaitoksen olisi kuitenkin huomioitava

Vanhusneuvosto
Turvallisuuslautakunta

§ 27

08.05.2024
23.10.2024

myös turvallisuusviestinnän yksittäinen kohderyhmä yhdenvertaisesti koko maakunnan alueella. Pelastuslaitoksella on resurssillisia haasteita vastata valvontatoiminnan ja turvallisuusviestinnän tarpeisiin, eikä siten olemassa oleva resurssi riitä aloitteessa esitettyyn. Vaikka aloite toteutettaisiin pilotoivana projektina, jonka tavoitteeksi yhdenvertaisuuden täyttämiseksi asetettaisiin sen jatko maakunnallisena, ei pelastuslaitoksella ole resurssia huolehtia sen jatkuvuudesta.

Mikäli aloitteen mukainen toiminta käynnistettäisiin projektina, olisi kohderyhmä yhdenvertaisuuden nimissä poimittava koko Keski-Suomen alueelta. Resurssia projektin toteuttamiseksi tarvittaisiin kohderyhmän poimimiseen ja sen tavoittamiseen, käyntien toteutuksen suunnitteluun ja varsinaisten käyntien suorittamiseen ja dokumentointiin. Pelkästään pelastuslaitokselta aloitteen mukaiset hyvin henkilökohtaiset turvallisuusviestinnälliset käynnit kansalaisten omista kodeista edellyttäisi nopeasti arvioituna henkilötyövuoden kiinnittämistä.

Vuoden 2023 onnettomuustilastot osoittavat, että merkittävä osa rakennuspaloista ja rakennuspalovaaroista tapahtuu asuinympäristössä ja liki puolet näistä johtuu ihmisen toiminnasta. Tilasto kuitenkin osoittaa, että merkittävin ikäryhmä ihmisen toiminnasta johtuvissa rakennuspaloissa ja rakennuspalovaaroissa on työikäiset, jotka jäävät aloitteessa esitetyn ikäryhmän ulkopuolelle.

Pelastustoimessa on tunnistettu ihmisten syrjäytymisen ja ikääntymisen mahdolliset vaikutukset asumisen turvallisuuteen ja turvallisuusviestintää kehitetään, jotta voitaisiin kollektiivisesti tavoittaa turvallisuusviestinnän keinoin enenevissä määrin myös näiden kohderyhmien edustajia. Pelastuslaitoksen velvollisuus on pelastuslain 42§:ssä säädetysti tehdä yhteistyötä alueen muiden viranomaisten kanssa onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja mm. hyvinvointialueen, kunnan ja julkisyhteisön henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan ilmeisistä palonvaaroista tai muiden onnettomuuksien uhkista pelastusviranomaiselle. Pelastuslaitos kehittää aktiivisesti yhteistyötä hyvinvointialueen eri palvelualueiden kanssa, jotta asumisympäristössä havaituista palovaaroista saadaan ilmoitus pelastuslaitokselle. Pelastuslaitos käsittelee saapuneet ilmoitukset ja tarvittaessa käynnistää kohteessa valvontatoimenpiteet asumisturvallisuuden parantamiseksi. Pelastuslain 42§:n mukainen toiminta kattaa koko pelastuslaitoksen toimialueen ja se on yhdenvertaista kohderyhmien sisällä ja eri kohderyhmien välillä.

Lisäksi pelastuslaitos pyrkii tunnistamaan myös muita sidosryhmiä ja rakentamaan yhteistyötä näiden kanssa, jotta asumisympäristön paloturvallisuuteen voidaan kohdentaa turvallisuusviestintää eri palvelukanavissa mahdollisimman laajasti.

Vanhusneuvosto
Turvallisuuslautakunta

§ 27

08.05.2024
23.10.2024

Kotihoidon palveluiden taholta nähdään ongelmalliseksi ulottaa palveluita nykyisten vaatimusten lisäksi sellaisille asukasryhmille, jotka eivät vielä ole hyvinvointialueen asiakkaita. Perusteena näkemykselle on taloudelliset, sekä henkilöstön saavuuden liittyvät realiteetit.

Yhtenä mahdollisuutena kotihoito näkee yhteistyön lisäämisen kuntien asukkaiden hyvinvoinnista vastaavien tahojen, kuten hyvinvointikoordinaattoreiden kanssa.

Vuoden 2025 talousarvioehdotus ei nykyisellään sisällä rahoitusta pilotin toteutukseen, nykyiseen toimintaan kohdennetut määrärahat eivät mahdollista uuden palvelun käynnistämistä.

Ikääntyneiden asumisolosuhteiden turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota myös muilla hyvinvointialueilla. Etelä-Karjalan hyvinvointialueella (Eksote) pilotoidaan parhaillaan sähköistä asumisturvallisuuden itsearviointilomaketta, jonka avulla asukkaan olosuhteita ja kyvykkyyttä kotona pärjäämiseen voi arvioida mm. havainnollistavien kuvien perusteella. Lomakkeen voi täyttää asukas itse, tai kuka tahansa läheinen. Pilotissa esitettyä arviointia voidaan käyttää muillakin hyvinvointialueilla jo nyt, lomakkeen vastaanottava taho tulee määrittellä jokaiselle hyvinvointialueelle erikseen.

Monet hyvinvointialueet ovat panostaneet erityisesti harvaanasuttujen seutujen asukkaiden asumisturvallisuuteen yhteensovittamalla erilaisia viranomaistehtäviä ja palveluita, joiden tehtävänä on vastata asukkaiden äkillisiin tarpeisiin. Moniviranomaisyhteistyön tavanomaisin toteutumisen muoto on ns. sote -tilannekeskus, johon ympärivuorokautisesti toiminnassa olevien palvelujen ohjausta on keskitetty. Keski-Suomessa sote -tilannekeskus on perustamisvaiheessa, toiminnan käynnistyminen on suunnitteilla alkuvuoden 2025 aikana.

Toimivalta

Vanhusneuvosto on pyytänyt 8.5.2024 § 27 turvallisuuslautakuntaa käsittelemään aloitteen.

Aloitteen käsittely turvallisuuslautakunnassa perustuu hyvinvointialueen hallintosäännön 18 §:n Lautakuntien tehtävät; turvallisuuslautakunnan alaiset tehtävät kohtaan 2 seuraa asukkaiden turvallisuuden kokemusta ja tekee aluehallitukselle ehdotuksia asiointitilan parantamiseksi.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 171 §:n mukaan aloitteen käsittelee se hyvinvointialueen viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa.

Vanhusneuvosto
Turvallisuuslautakunta

§ 27

08.05.2024
23.10.2024

Aloitteessa esitetyllä pilotilla on kustannusvaikutuksia, ja esitetty toimintamalli edellyttää toimialojen rajat ylittävää palveluiden yhteensovittamista, joten toimivaltainen viranomaisen aloitevastauksen antamiseen on aluehallitus.

Esittelijä

Riskienhallintajohtaja Oksanen Simo

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta ehdottaa aluehallitukselle esittelytekstissä kuvatun vastauksen antamista, sekä toteutettaviksi toimenpiteiksi:

1. Keski-Suomen hyvinvointialueelle käyttöönotettavaksi itsearviointina tehtävää asumisturvallisuustestiä, ja soveltuvaa kanavaa asukkaiden lähettämien lomakkeiden käsittelylle

2. Aloitteessa esitetyn pilotin toteutusmahdollisuuksien kartoittamista ulkopuolisen rahoituksen turvin, tai toteutuksen arviointia osana hyvinvointialueen vuoden 2026 talousarvion valmistelua

Päätös
Liitteet

Liite 5 Aloite ikääntyneiden asumisturvallisuudesta

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

65

Ilmoitusasiat

Turvallisuuslautakunta 23.10.2024

Aluehallituksen kokousaikataulu kevätkaudella 2025. Pöytäkirjanote § 254 aluehallituksen kokouksesta 8.10.2025 liitteenä.

Esittelijä Riskienhallintajohtaja Oksanen Simo

Päätösehdotus Merkitään ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Liite 6 Pöytäkirjanote §254

Turvallisuuslautakunta

23.10.2024

66

Muut asiat

Turvallisuuslautakunta 23.10.2024

Turvallisuuslautakunnan toiminnan itsearvioinnin aikatauluttaminen ja mahdollinen kehittäminen

Päätösehdotus

Merkitään muut asiat tiedoksi.

Päätös